

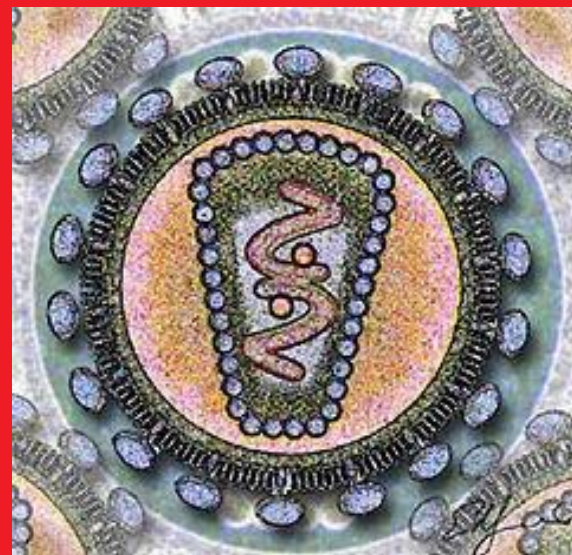
MEĐUNARODNI OKRUGLI STOL ARHIVISTA
HRVATSKE, SLOVENIJE, BOSNE I HERCEGOVINE, VOJVODINE (RS)

„INTELEKTUALNI KAPITAL U ARHIVIMA”

**ARHIV pozitivan
ili**

ArHIV pozitivan?

DOKTORI, POMOZITE!

Da li je on, Arhiv, pozitivan i pomaže u liječenju društva od zaborava, ili skriva u sebi virus koji može naštetiti moralnom zdravlju društva?!

DOKTORI, POMOZITE!

Možda se u gomili podataka koji se slijevaju u Arhive neke zemlje, skriva intelektualni kapital društva, ili se u te dokumente diskretno uvukao i smrtonosni virus koji će uništiti zdravu supstancu tog istog društva. Zato ako vi, koji radite u Arhivima, mislite kako imate jedan miran posao, varate se. Vaše marljivo, temeljito, skupljanje svih dokumenata intelektualne ostavštine naroda, zna postati vrlo rizična, zarazna, djelatnost.

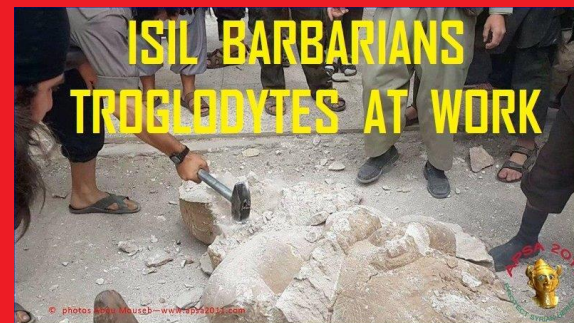
Da li su ta vremena prošla?!

Sada se zna kako nema nikakvog štetnog virusa u tim skupljenim materijalima. Više ne postoje „liječnici“ zaduženi za liječenje društva od njegove prošlosti!? Sigurni smo u to?

Za početak, možda da malo pogledamo šta o tome ima u medijima?

DOGODILO SE NA DANAŠNJI DAN?

GODINA JE 2015., MJESEC TRAVANJ:

DOGODILO SE NA DANAŠNJI DAN?

Očito je pronađen smrtonosni virus, koji već stoljećima nagriza temelje društva!
Gledamo uništavanje tog virusa - čekićem?!

„Namjerno uništavanje kulturne baštine ratni je zločin“, Irina Bokova, šefica UNESCO-a.

Do zadnjeg čina destrukcije došlo je nakon što je IS u Mosul-u spalio gradsku knjižnicu u kojoj se nalazilo oko 8000 drevnih rukopisa.

SMOKE ON THE WATER

/ ALEKSANDRIJSKA KNJIŽNICA

IDEJA O SPALJIVANJU Knjižnice TINJALA je u njihovim glavama,
a onda je odjednom - BUKNULA

SMOKE ON THE WATER

Za vrijeme rimskog građanskog rata 47. godine prije Krista spaljena je ta, kako se vjeruje, najveća riznica dotadašnjeg znanja. Pretpostavlja se da se u njoj nalazilo preko 50.000 svitaka rukopisa.

Jedno je od najpoznatijih memoricida u povijesti svakako je kontinuirano, kroz nekoliko faza, uništavanje Aleksandrijske knjižnice.

Biblioteka u Aleksandriji, koju je 288. godine prije Krista osnovao Ptolomej Prvi, simbol je sistematizacije dotadašnjeg znanja.

SVJETONAZORE NJIHOVE SPALI... NAŠIMA NIŠTA NE FALI!

Slike spaljivanja knjiga su simboli netolerancije prema svima koji "misle drugačije". No spaljivanje knjiga nije samo nacistički izum od prije 75 godina.

SVJETONAZORE NJIHOVE SPALI...

Na žalost, metoda koju od pradavnih vremena pa sve do danas koriste svi totalitarni i autoritarni "dušebrižnici" diljem svijeta.

Mrzitelji povijesti, „doktori“ za opasne „vire“ i ne slute kako svojim uništavanjem artefakata daleke prošlosti, samo imitiraju svoju subraću iz minulih stoljeća.

**PLAMEN LOMAČE
NE DONOSI NITI
SVJETLOST, NITI
TOPLINU SVIJETU.**

PLAMEN LOMAČE

Rimski su carevi spaljivali rukopise ranih kršćana; u Srednjem vijeku na lomačama crkvene inkvizicije gorjela su nebrojena djela slobodnih mislilaca tog doba, kojih je bilo više nego što se to obično podrazumijeva pod pojmom "mračnog srednjeg vijeka"...

Interesantno je primjetiti kako se u slučaju plamena lomača na kojima su spaljivani ljudi i/li knjige, radi o plamenu koji NE svjetli (nije rasvjetlio MRAK Srednjeg vijeka), a taj plamen NE daje ni toplinu (nije otopio ledena srca spalioca), pa oni i dalje pokušavaju na raznim mjestima na svijetu zagrijati se paleći nove lomače.

Poznato je, naime, da upravo kolektivno znanje pohranjeno u književnim, religijskim, povijesnim i ostalim spisima jednog naroda predstavlja bitan dio kulturnog i osobnog identiteta te zajednice i svih njenih članova.

No, ni do danas brojni vlastodršci diljem svijeta nisu shvatili da se snagu misli i duha - bilo u obliku pisane riječi ili izraženu nekim drugim umjetničkim jezikom, nije moguće izbrisati.

Na svu sreću - još nije izmišljeno oružje koje je snažnije od snage duha.

KAKO UPALITI VATRU

Proučavajući materijale o lomačama kroz ljudsku povijest, shvatili smo kako, između ostaloga, ne znamo kako se – pali lomača. Naravno, odgovor smo našli na Internetu.

Nije lako, a najteže je s papirom jer STVARA NEPOTREBNU KOLIČINU PEPELA!

KAKO UPALITI VATRU

Prvi korak - ZRAK I CJEPANICE

Polegnite cjepanice na dno. Važno je da je drvo suho. Cjepanice neka budu debele kao šaka ili čak i deblje.

Drugi korak - DRVCA

Dodajte sloj malih drvaca od 4cm, a zatim sloj ili dva, trešćica. Zapamtite da je zrak vrlo bitan – oko jedan cm slobodnog prostora između drvaca najbolja kombinacija.

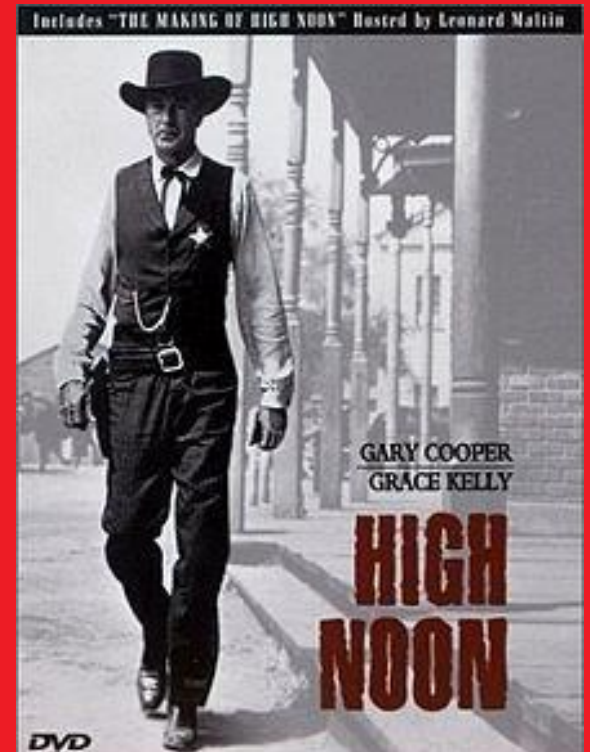
Treći korak - POTPALJIVAČI

Postavite nekoliko potpaljivača na sloj trešćica ili koristite novine. Imajte na umu da novine stvaraju nepotrebnu količinu pepela i pomažu stvaranju gareži.

Četvrti korak - UPALITE VATRU!

TO NISMO MI! TO SU ONI DRUGI!

Prijetnja brisanju memorije i znanja iz svijesti ljudi, to rade oni drugi.
Nisu to naši! Naši su tu da brane povijesne istine!

TO NISMO MI! TO SU ONI DRUGI!

Ako treba, izaći će sami, TOČNO U PODNE i obračunati se sa „izbjeljivačima“ naše prošlosti.

Pamtimo kako brisanje memorije nije samo „njihova“ djelatnost. I u našoj civilizaciji ima nebrojeno mnogo primjera takvih aktivnosti.

Ako malo bolje prelistate arhive vidjet ćete da su se i naši i njihovi bavili istom metodom, koju smo nazvali po poznatom filmu, TOTAL RECALL.

Evo nekoliko „naših“ antologijskih djela ove „umjetnosti“.

DA LI SE TO IPAK KREĆE?

„Smrtonosni“ virus naročito je bio tražen u Srednjem vijeku.

DA LI SE TO IPAK KREĆE?

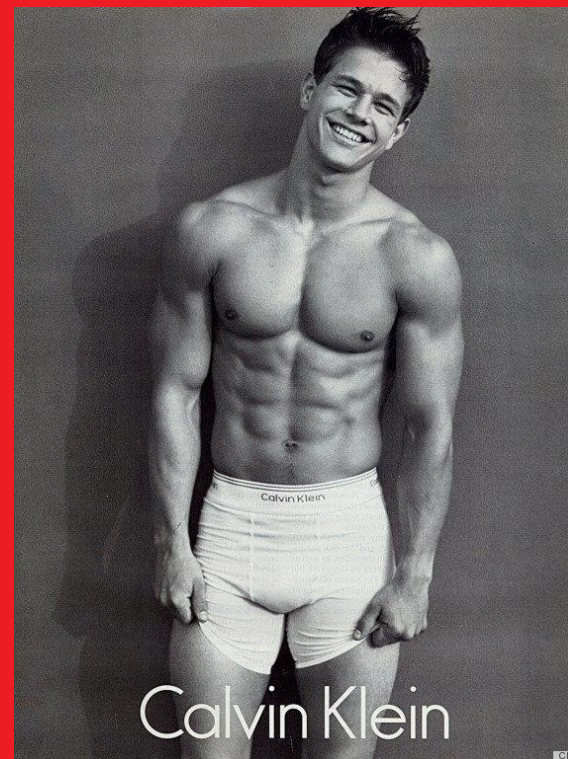
Jedan od isto toliko „slavnih“ primjera spaljivanja knjiga koje se nisu uklapale u totalitarnu ideologiju vlastodržaca su i lomače crkvenih inkvizitora.

"Crkva isto tako ranije nije htjela priznati da je Zemlja okrugla, zato što to nije odgovaralo njenim idealima. Mislim da se danas slično postupa i s brojnim elektronskim podacima - da se brišu cijele banke podataka", kaže jedan učenik.

Možda ipak nije bilo potrebno izgoriti na lomači neznanja i ideološke zatucanosti jer svijetlo vatre sa te lomače nije dovoljno rasvijetlilo sva tamna mjesta u glavama cenzora, tako da oni i danas nastavljaju svoj mračni pohod, na memoriju i znanja čovječanstva.

TKO SE SVE OKREĆE?

Mi smo došli do zaključka kako se, osim Zemlje, i LJUDI OKREĆU!

TKO SE SVE OKREĆE?

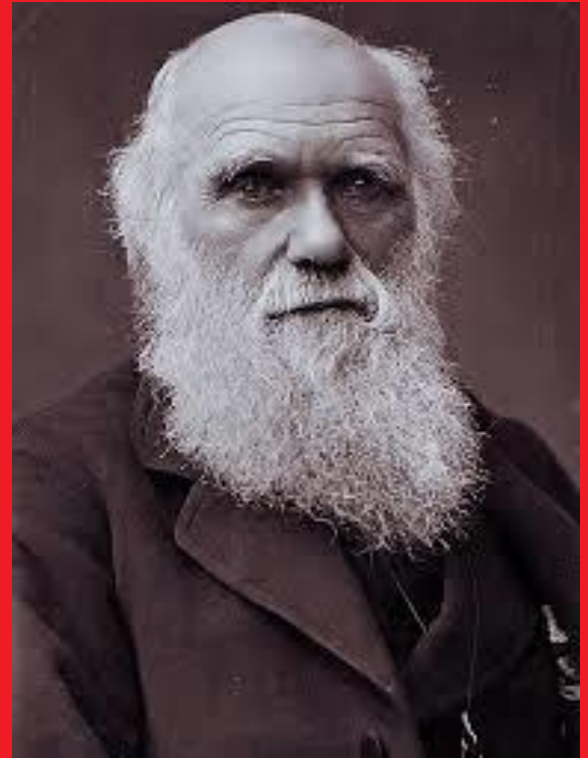
Uočili smo mnogo puta kako se mnogi ljudi okreću, i to za 180°!

Ljevo im postaje desno, okreću kapute na drugu stranu, „ko bi gori sad je doli“, a kraticu CK, danas čitaju kao: Calvin Klein...

Nadamo se da oni koji sumnjaju u ovu našu tvrdnju neće baciti u vatru... ovu prezentaciju, ili ne daj Bože onog drugog rješenja!?

OD KOGA SMO TO POSTALI DA SMO TAKVI KAKVI JESMO?

Odnos čovjek-majmun dosta je zanimljiv. Teško je vidjeti majmuna da se ponaša kao čovjek. Češće se može vidjeti čovjeka koji se ponaša kao - majmun.

OD KOGA SMO TO POSTALI DA SMO TAKVI KAKVI JESMO?

Učenici su pretraživanjem internetskog leksikona Wikipedije našli još do niza drugih zastrašujućih primjera suvremene cenzure koji potvrđuju kako je spaljivanje knjiga, odnosno svi ostali oblici nasilja nad duhovnim dobrom pojedinaca ili cijelih zajednica, fenomen koji prati čovječanstvo od pradavnih vremena i na žalost ne prestaje niti danas.

Na indeksu zabranjenih su i brojne knjige koje zastupaju darvinističku teoriju evolucije (naročito „u trendu“ u nekim školama u SAD-u). To je ona popularna teorija kako je, što bi se popularno reklo, “čovjek nastao od majmuna”.

CENZURA I GLAZURA

cenzura (lat. censura: procjena imetka, ocjena),
mjere koje poduzimaju državne, vjerske, stranačke i druge vlasti protiv
objelodanjivanja, čitanja, širenja i posjedovanja, slušanja i gledanja
nepoćudnih i za društvo opasnih tiskanih i rukopisnih knjiga, filmova,
videokaseta i slične građe te radijskih i televizijskih emisija, kazališnih
predstava i dr.

CENZURA I GLAZURA

Postupci koje poduzimaju vlasti protiv nepoćudnih knjiga i druge za društvo opasne građe razlikuju se od države do države i uvijek su odraz političkih ili vjerskih prilika u njima, a ovise o procjeni vladajućih krugova o tome u kojoj mjeri tiskana ili izgovorena riječ ugrožava interese države i društva. Interesantno je da svaku akciju cenzure prati akcija glazure, kojom se opravdava, zaglađuje CENZURA!

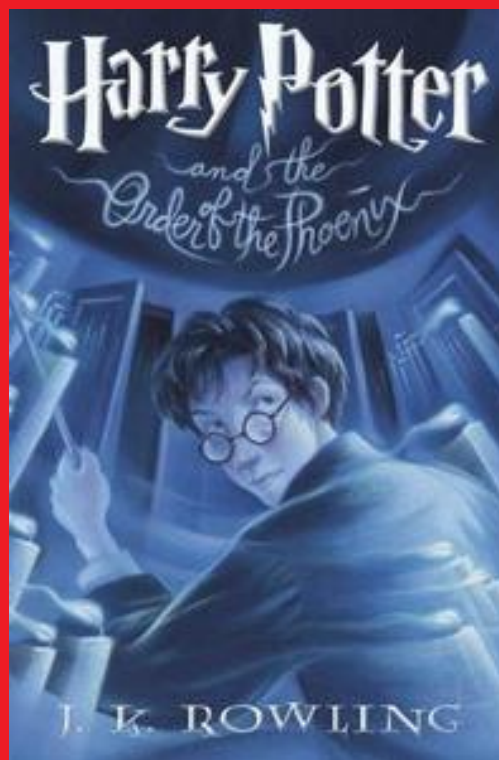
Mučite li muku s glazurom?
Evo recepta koji vam više neće zadavati glavobolje.

Tajna je u tome da smjesa ne smije zakipiti, a bude li pregusta, dodajte malo vode.

OTKUD ONI U NAŠOJ PRIČI?

Što je zajedničko ovoj dvojici dječaka?
Jedan se je zvao Kaspar Hauser,
a drugoga zovu Harry Potter.

OTKUD ONI U NAŠOJ PRIČI?

Tema nas vodi do priče o slučaju dvojice dječaka.

Kaspar se je iznenada pojavio jednoga dana u nekom selu u Njemačkoj. Nije znao govoriti, nije se ničega sjećao. Bio je čovjek bez memorije, bez prošlosti. Postao je poznat zahvaljujući tome što je o njemu napisana knjiga, kazališno djelo, snimljen film. Očito je tema čovjeka, kojemu je oduzeto pravo na sjećanje, bila umjetnicima vrlo zanimljiva i inspirativna. Postao je simbol čovjeka koji je živ, zdrav, ali nema memorije. Kao da nije došao odnekuda, kao da prije nije živio...

Harry Potter se je pojavio jednoga dana, istodobno, svugdje u svijetu, kao junak iz knjige... Postao je toliko slavan, citiran, voljen, bitan, da su neki ljudi odlučili kako bi bilo bolje da nestane, da ga se izbriše iz memorije čovječanstva.

OTKUD ONI U NAŠOJ PRIČI?

Citiramo Internet:

„Kvari li Harry Potter suvremenu mladež? Neki bi rado vidjeli i taj svjetski hit na lomačama...”

„U nekim američkim državama zabranjena su nova izdanja Harryja Pottera...”

Eto tako su se ova dva dječaka našli zajednički u „TOTAL RECALL“ projektima, koje dijeli cijelo stoljeće, ali ih ujedinjuje ista nakana: ako želiš da ljudi zaborave što je bilo - izbriši im memoriju, ili ih izbriši iz zajedničke memorije.

Jedan je bio stvarna osoba, ali koja kao da nije postojala jer nije imala sjećanje, a druga je fiktionalna osoba, koja je postala toliko poznata da ju se je pokušalo od strane neistomišljenika, izbrisati iz ljudske svijesti. **Jednu je osobu umjetnost učinila živom**, usprkos tome što su joj neki ljudi željeli da nestane, oduzimajući joj mogućnost sjećanja.

OTKUD ONI U NAŠOJ PRIČI?

Drugu osobu, proizašlu iz umjetničkog imagenarija, stvarne osobe sada žele „ubiti“, brišući je iz kolektivne memorije.

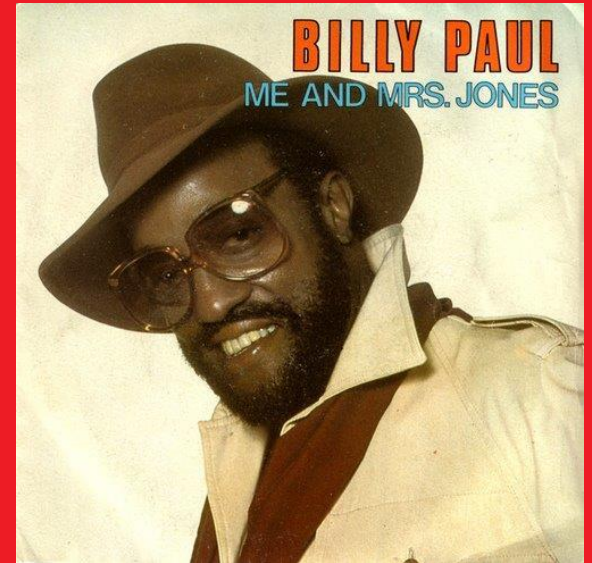
Izmiješale su se stvarnost i fikcija, a zajedničko im je što pokazuju kako je bitno za ljude, društva, državne zajednice - da imaju negdje spremljenu MEMORIJU.

Potraga za „virusom“ očito je i danas neumorno traje.
Ono, nikad se ne zna od kuda nas vreba, pa je bolje da pripazimo.

Da ne budemo tako mračni, predložemo kratki glazbeni prekid!

GLAZBENI PREKID

Me and Mrs. Jones, we got a thing going on
We both know that it's wrong
But it's much too strong to let it go now

GLAZBENI PREKID

Za kraj nam dopustite malo kreativne slobode, kako ne bi tako negativno završili o ovoj temi.

Uvijek su nam ljudi koji rade u Arhivima bili nekako neeksponirani u odnosu na arheologe!
Nismo sigurni ni da znamo kako se zovu ljudi koji rade u arhivima. Arhivari, arhivaristi?
O njima se ne snimaju hit filmovi...

Arheolozi su „face“, o njima se pišu knjige, snimaju hit filmovi, a najveći od svih arheologa svakako je Indiana Jones (barem to nama tako izgleda).

Dakle, pokušajmo nekako ispraviti tu nepravdu!

GLAZBENI PREKID

Zamislimo slijedeće:

Indiana Jones je čuveni arheolog. Mrs Jones, njegova supruga, radi u Arhivu.

O njoj se ne zna mnogo, samozatajna je. Indiana Jones zna kolika je velika njezina uloga u poslu očuvanja baštine.

Zato joj je posvetio pjesmu, koja je svojedobno bila veliki hit, a i danas ju ponekad puštaju na radiju u sklopu emisija tipa: "Iz našeg glazbenog ARHIVA!"

Pjesma se zove "Me and Mrs Jones", pjeva je Indiana Jones, ali pod imenom Billy Paul jer on je ipak poznati arheolog, pa mu je malo nezgodno!

**Me and Mrs. Jones, we got a thing going on
We both know that it's wrong
But it's much too strong to let it go now**

ALI TO JOŠ NIJE SVE!

Kako smo mi iz marketinške agencije , pokušali smo temi Arhiva pristupiti na naš način, način koji bi možda mogao pomoći Arhivima da se prilagode sadašnjem tržišnom modelu poslovanja.

ALI TO JOŠ NIJE SVE!

KAKO MI ČITAMO POJAM: ARHIV
(JEDNO VIĐENJE ARHIVA)

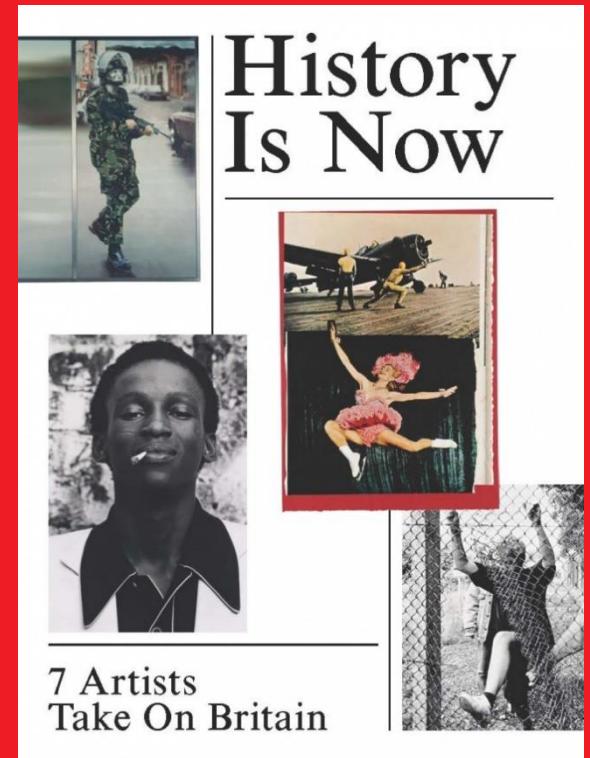
A	art
R	registar
H	historija
I	inspiracija
V	vizija

Moguće je gledajući na to što je bit Arhiva, pronaći i načina da se ta građa „upotrijebi“ za razne korisne ljudske i društvene aktivnosti, samo treba imati VIZIJU.

ART projekti mogu se bazirati na sadržajima Arhiva, ako se samo malo prelistaju njegovi REGISTRI. Za INSPIRACIJU se ne treba bojati.

ART & ARHIV

„... izložba izaziva sjećanja, diskusije o događanjima, ljudima i objektima koji su oblikovali naciju u sadašnjosti, utječući na naše odluke za budućnost i određujući pravac kojim idemo u budućnost.”

ART & ARHIV

Uzmimo za primjer ovu izložbu, koja se upravo održala u Londonu:

HISTORY IS NOW: 7 Artists Take On Britain

Hayward Gallery

ART MAJOR EXHIBITIONS

Tue 10 Feb 2015–Sun 26 Apr 2015

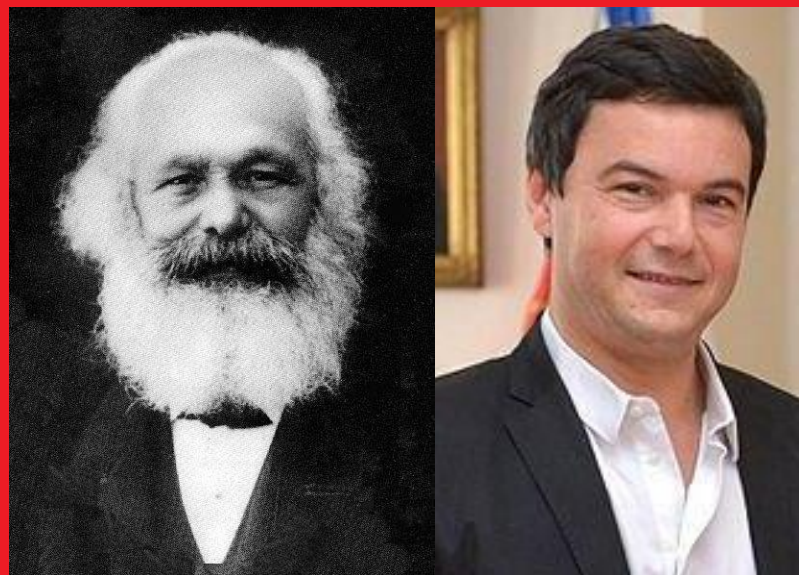
7 suvremenih umjetnika iz Velike Britanije daju svoja viđenja Britanije u razdoblju od 1945. do danas. Na raspolaganju im je bilo nekoliko izvora materijala iz kojih su formirali svoja viđenja toga perioda. Najvažniji im je izvor inspiracije bio ARHIV.

Rezultat je izvanredna izložba, trenutni hit u Londonu. Po nama to je još jedan dokaz da samo umjetnici mogu na pravi način interpretirati povijest. Sve je drugo uglavnom ideologija koja trenutno vlada u nekom društvu.

Po nama, u ovoj izložbi su objedinjena svih 5 značenja nekog arhiva za to isto društvo.

KAPITAL ILI TREĆA SREĆA!

Jen', dva, tri!

KAPITAL ILI TREĆA SREĆA!

Povijest nas uči kako su mnogi kapitalizirali svoja saznanja proučavajući u arhivama podatke o tome kako ljudi žive i nekom vremenu i kako bi im se možda na bazi tih podataka moglo pomoći da žive bolje.

Pokazali su kako u Arhivima leži kapital koji je moguće iskoristiti za formuliranje teorija o tome kako ljudima u sadašnjosti olakšati život, kako im pomoći da kvalitetnije žive. Tako su se čak pojavile i knjige istog naziva, makar ih dijelilo i dva stoljeća.

Na primjer pojam KAPITAL pojavljuje se nekoliko puta, a uvijek je povezan sa vrijednošću podataka koji se kriju u depoima raznih arhiva, a autori su ih uspjeli pronaći i dobro ih proučili.

KAPITAL ILI TREĆA SREĆA!

1. POKUŠAJ

Karl Marx: KAPITAL

2. POKUŠAJ

Thomas Piketty: KAPITAL U 21. STOLJEĆU

3. SREĆA

INTELEKTUALNI KAPITAL U ARHIVIMA

1. Prvi se pokušaj kapitaliziranja materijala u formu knjige koja bi pomogla u ravnopravnom društvenom sustavu nije pokazala učinkovita u praksi.

2. Druga se je tek objavila i unatoč njezinom ogromnom prodajnom uspjehu u svijetu, još ne znamo koliko će biti ukusno ono što će se „skuhati“ po receptu koji nudi knjiga.

3. Za treći smo kapital sigurni kako je stvarno učinkovita podloga za razvoj svakoga društva, bez obzira na društveno uređenje, religijske običaje, stupanj razvoja...

INTELEKTUALNI KAPITAL U ARHIVIMA

Možda da i mi damo našim umjetnicima da kapitaliziraju blago
skriveno u vašim prostorima?

ARHIV KAO INSPIRACIJA POVJESNIČARIMA / KNJIŽEVNICIMA

"Snaga i privlačnost ove knjige leže u svestranome panoramskom pristupu oživljenom nadahnutim pripovijedanjem i osobnim pričama..."

The New Yorker

„Ključni predvodnici promjena u dvadesetom stoljeću, kako Blom piše, bili su strojevi i žene, brzina i seks.”

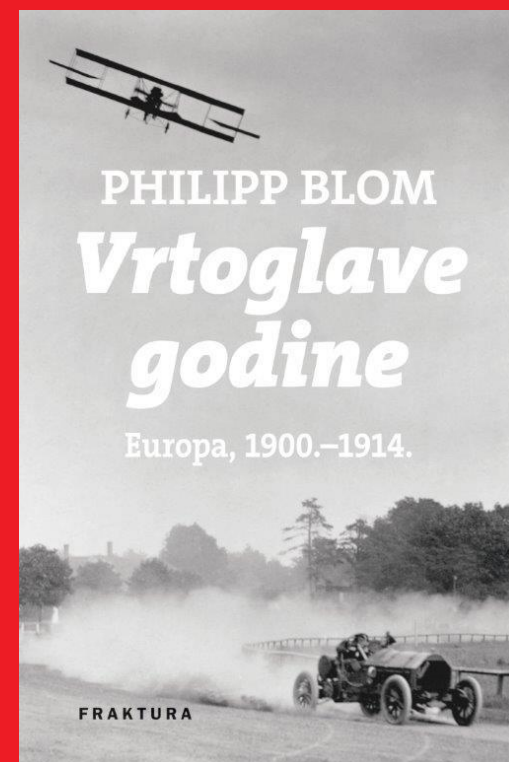
The Guardian

"Knjiga oživljava strahove, zanose i nepoznate činjenice toga vremena. Ako civilizacija izdrži sljedećih sto godina, možda će neki jednako darovit povjesničar jednoga dana uspoređivati prvo desetljeće ovoga stoljeća s njegovim vrtoglavim parnjakom prije 1914."

The Economist

"U ovom briljantnom prikazu vrijeme o kojem se govori tako je bogato prožeto znanstvenom zapanjenošću, društvenim vrenjem i kulturnim vrtloženjem da se osjećaj bezglave nesreće čini nevjerojatno bliskim."

Kirkus Review

ARHIV KAO INSPIRACIJA

„... što su osjećali, kako su mislili i kako su se samoidentificirali, prema čemu su usmjeravali svoje strasti Europljani, kojima su električno svjetlo i motor na unutarnje sagorijevanje sasvim promijenili kvalitetu života. **Blom svoje nalaze crpi iz književnosti, umjetnosti i novinske svakodnevnice s početka stoljeća... Drugim riječima, crpi ih iz Arhiva.**”

Miljenko Jergović,
*„Philipp Blom: Pisac na izvanredno uvjerljiv način
traga za objašnjenjem velikih promjena pred 1914.”*

SAD JE STVARNO KRAJ

Epitaf na jednom grobu u Njemačkoj:

**„Ovdje leži Kaspar Hauser, zagonетка svojeg doba.
Rođenje mu je nepoznato, a smrt tajanstvena”.**

Želimo svima nama i našim društvima što manje ovakvih zagonetki jer se bojimo kako je lako nestati iz memorije svijeta.

**„PROŠLOST ZA
BUDUĆNOST”**

SLOGAN, kojim bismo mogli definirati razlog postojanja Arhiva.

ZAHVALJUJEMO NA PÁŽNJI!

Odlazimo zapaliti jednu...

I'LL BE BACK!

